

Kapitoly o bezpečnosti

(Informativní recenze)

RECENZE

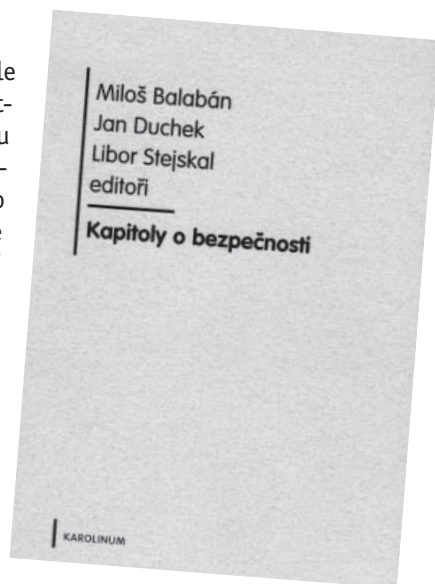
Balabán, M., Duchek, J., Stejskal, L.: Kapitoly o bezpečnosti. Karlova univerzita v Praze, nakladatelství Karolinum 2007, 430 stran.

O vážnosti světové bezpečnostní situace svědčí, že stále častěji vycházejí publikace o nejrůznějších bezpečnostních tématech. Většinou jsou analytického charakteru a ponejvíce se týkají terorismu. K nim nyní přibyla monografie spíše deskriptivního charakteru určená zvláště pro vysokoškoláky, tedy svým způsobem učebnice. Stejně tak může být zajímavá i pro ostatní čtenáře zajímající se o bezpečnostní problémy, kteří o tomto fenoménu chtějí získat komplexnější představu. K jejímu zpracování se z iniciativy Střediska bezpečnostní politiky Centra pro sociální a ekonomické strategie Fakulty sociálních věd spojilo devatenáct našich bezpečnostních odborníků. V knize chtějí postihnout strukturu a vzájemné vazby bezpečnostního systému České republiky jako konkrétní podobu české bezpečnostní politiky.

Soubor monografických studií vychází z klíčové bezpečnostní problematiky, jíž je koncept a souvislosti bezpečnosti spolu s identifikací bezpečnostních hrozeb a z nich vyplývajících rizik. Jeden z textů, jehož autorem je Libor Stejskal, „hledá adekvátní současné vysvětlení pojmu bezpečnost a nastiňuje proces jeho sémantického a faktického proměňování, zejména s konceptem kodaňské školy, konceptem lidské bezpečnosti apod. Věnuje se moderním sociologickým náhledům na bezpečnost, na její roli a chápání v současné společnosti“. Na úvodní text navazuje kapitola Bezpečnost České republiky – legislativní a ekonomický kontext, v níž se pojednávají ústavní úprava zajišťování bezpečnosti ČR a strategické bezpečnostní dokumenty – Jiří Síla tu prokazuje, „jak složitý je přerod od starého chápání a analyzování bezpečnosti a dokumentů s tím spojených“. K této kapitole je trochu neorganicky připojen text o ekonomických aspektech fungování bezpečnostních systémů.

Centrální kapitola v rozsahu 160 stran se nazývá Bezpečnostní systém a jeho hlavní komponenty. Autoři se zabývají šesti složkami našeho bezpečnostního systému: ozbrojenými silami České republiky, Policií ČR, integrovaným záchranným systémem, zpravodajskými službami, obecní policií a záslužně i soukromými bezpečnostními službami, jejichž úloha byla dosud podceňována, a médií jsou obvykle zmiňovány jen v souvislosti s loupežnými přepadeními peněžních zásilek.

Samostatná pozornost je věnována mezinárodnímu zajištění bezpečnosti České republiky. Zabývá se Organizací Severoatlantické smlouvy, Evropskou unií, Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizací spojených národů s jejich bezpečnostními úkoly a strategiemi.

Ve srovnání s ostatními převážně deskriptivními kapitolami je do monografie zařazena i prognóza vývoje ve světě v horizontu roku 2020, což však je nutné přivítat pozitivně, protože prognózám se mnozí autoři monografií vyhýbají; v uvedené kapitole jsou predikovány hlavní trendy světového vývoje a hlavní aktéři bezpečnostní situace ve světě do konce druhé dekády tohoto století.

V přílohové části publikace se čtenáři mohou seznámit s právní úpravou zajišťování bezpečnosti, strukturou bezpečnostního systému České republiky a seznamem vybraných institucí a organizací zabývajících se bezpečností. Je tu trochu mimo kontext zařazena i zajímavá studie Zvýšení bezpečnosti v evropském prostoru – aktuální úkol bezpečnostní a obranné politiky v Evropské unii, která se zabývá problémem tzv. human security. Poslední příloha posuzuje možnosti realizace systému komplexního řízení v České republice, což je téma iniciativně rozpracovávané v Centru pro sociální a ekonomické strategie ještě před 11. zářím 2001.

- ar -

Text byl zpracován v rámci výzkumného úkolu MSM 0021620841.

Na působení v misi KFOR na Balkáně a ISAF/Enduring Freedom v Afghánistánu lze pohlížet z perspektivy zahraničně politických zájmů, ambicí a vojenských kapacit. Kosovo má z tohoto pohledu význam regionální, kde nasazení vojáků přímo souvisí s bezpečnostními zájmy Maďarska a České republiky. Afghánistán oproti tomu dnes představuje jeden z nejvýznamnějších bezpečnostních problémů celosvětového významu, potvrzený jasnou prioritou nové Obamovy administrativy. Je přirozené, že míra úspěšného angažování v jeho řešení přímo ovlivňuje pozici té či oné země.

Z tohoto pohledu jsou jasné ambice Polska stát se významným bezpečnostním hráčem. Polsko je navíc jako jediná země východního bloku společně s USA, Kanadou, Velkou Británií, Dánskem a Holandskem členem tzv. Group South – uskupením zemí angažujících se v bojových operacích v nejneklidnější zóně na jihu Afghánistánu. Polsko je bezkonkurenčně leaderem v proaliantním nasazení v rámci všech členských zemí NATO z bývalého východního bloku. Česká republika pak představuje jakýsi „středník“ mezi Polskem a Maďarskem.

Smysl účasti všech tří zemí, které společně vstoupily před 10 lety do Aliance, na vojenských operacích NATO vystihl vrchní velitel aliančních sil v Evropě generál John Craddock: „Noví členové Aliance musí přispívat přidanou hodnotou, ne jen bezpečnost konzumovat.“ Po deseti letech je nutné konstatovat, že ačkoli všechny tři země získaly vstupem do Aliance stejné bezpečnostní záruky, stejným dílem se na zajišťování bezpečnosti nepodílejí. Nejde přitom o rozdílnost ve vojenských kapacitách, ale o rozdílnou politickou vůli se takto angažovat. Pokud by tento trend pokračoval, stal by se během několika let politicky neudržitelným. Je totiž jen těžko představitelné, že všechny členské země budou požívat stejných bezpečnostních garancí, navíc v případě zemí střední a východní Evropy nejlepších v jejich historii, a současně se odpovídající měrou na zajištění bezpečnosti nepodílet.

Jana Urbanovská

Mise nováčků po deseti letech členství v NATO

http://www.natoaktual.cz/mise-novacku-po-deseti-letech-clenstvi-v-nato-fn9-/na_analyzy.asp?c=A090504_090638_na_analyzy_m02 (4. 5. 2009)